

II. Rákóci Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Képzési szint	Alapképzés (BA) бакалавр	Tagozat		Tanév/félév	
Ступінь вищої освіти		Форма навчання	Nappali Денна	Навчальний рік/семестр	2020-2021 I.

Tantárgyleírás

Силабус

A tantárgy címe Назва навчальної дисципліни	ППП 10 Bevezetés a nyelvtudományba és a tudományos kutatás alapjai ППП 10 Вступ до мовознавства та основи наукових досліджень
Tanszék Кафедра	Filológia Tanszék Кафедра філології
Képzési program Освітня програма	014 Középfokú oktatás Magyar nyelv és irodalom 014 Középfokú oktatás Ukrán nyelv és irodalom 014 Középfokú oktatás Angol nyelv és irodalom 014 Середня освіта (Мова і література угорська) 014 Середня освіта (Українська мова та література) 014 Середня освіта (Мова і література англійська)
A tantárgy típusa, kreditértéke, óraszám (előadás/szeminárium/önálló munka) Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Típus (kötelező vagy választható): kötelező Kreditérték: 4 Előadás: 16 Szeminárium/gyakorlat: 44 Laboratóriumi munka: 0 Önálló munka: 60 Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кредитів ECTS: 4 Лекції: 16 Семінарські/практичні заняття: 44 Лабораторні заняття: 0 Самостійна робота: 60

<p>Таргьфеелос охтато(к) (нев, тудоманос фокозат, тудоманос цим, е-mail цим)</p> <p>Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)</p>	<p>Karmacsi Zoltán, PhD, docens karmacsi.zoltan@kmf.org.ua</p> <p>Pósze Andrea, tanár MA filológia pevse.andrea@kmf.org.ua</p> <p>Кормочи Золтан Золтанович, доктор філософії, доцент karmacsi.zoltan@kmf.org.ua</p> <p>Певсе Андрея Андріївна магістр філології, ст. викладач pevse.andrea@kmf.org.ua</p>
<p>A tantárgy előkövetelményei</p> <p>Пререквізити навчальної дисципліни</p>	<p>Nincs előkövetelmény</p> <p>Пререквізити відсутні</p>
<p>A tantárgy általános ismertetése, célja, várható eredményei, főbb témakörei</p> <p>Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни</p>	<p>Célja a tantárgy főbb fogalmainak, az emberi nyelv szintjeinek, a nyelvi változás és változatosság bemutatása; a legfontosabb nyelveleírési módszerek és elméletek megismertetése, napjaink aktuális nyelvészeti kutatási irányvonalainak a bemutatása, az aktuális nyelvészeti problémák feltárásnak a megismertetése; továbbá a hallgatók megismerkedjenek és elsajátítsák társadalomkutatás alapjait, a tudományos kutatás általános elveit, a tudományos vizsgálat főbb lépéseit és a tudományos írásművek jellemzőit, típusait.</p> <p>Kialakítandó kompetenciák:</p> <p>a tantárgy vonatkozó szakirodalmának kritikus, elemző olvasása;</p> <p>képes megérteni a nyelvet mint sajátos jelrendszert, annak jellegét és funkcióit, a világnyelvek genetikai és szerkezeti tipológiáját;</p> <p>a nyelvtudományhoz kötődő legfontosabb összefüggések, elméletek és az ezeket felépítő fogalomrendszer ismerete;</p> <p>a nyelv szerkezeti tagolása révén a szerkezeti egységek, nyelvi szintek felismerésére, azok rendszerben történő elhelyezése;</p> <p>képes értelmezni az ukrán, a magyar és az angol nyelv jelenségeinek sajátosságait, nyelvtipológiai beágyazottságát;</p> <p>tájékozódni a tudományos kutatás módszertanában;</p> <p>a tudományos vizsgálat kutatási tervének összeállítására;</p> <p>a kutatási kérdések és célok megfogalmazására;</p> <p>a kutatás tárgyának megfelelő kutatási módszerek kiválasztására;</p> <p>a tudományos kritériumoknak megfelelő kérdőív és interjú összeállítására;</p> <p>a tudományos stílus alkalmazása szóban és írásban.</p> <p>Főbb témakörei:</p> <p>A nyelv fogalma, definiálásának problémái. Az állati és emberi kommunikációs rendszerek hasonlóságai és különbségei. A</p>

nyelvi változás mozgatórugói és a nyelvi változatosság. Nyelv és nyelvjárás elkülönítésének problémái. Mire használhatjuk a nyelvet, avagy a nyelvi funkciók. Austin beszédaktus-elmélete. A nyelvek szerkezete, a nyelvi szintek. Nyelv és gondolkodás. A nyelv keletkezéséről szóló elképzelések és elméletek. A gyermeki nyelvelsajátítás elméletei.

A nyelvtipológia. A nyelvek eredet szerinti (genetikai) osztályozása. A nyelvrokonság fogalma, a nagyobb nyelvcsaládok. A magyar/ukrán/angol nyelv helye a nyelvek rendszerében. A nyelvek alaktani (morfológiai) szempontú osztályozása. A nyelvek mondattani (szintaktikai) szempontú osztályozása.

Az ókori görög és római hagyomány: a hagyományos leíró nyelvészet. A történeti összehasonlító nyelvészet. Az újgrammatikusok. F. de Saussure és a strukturalizmus. A nyelv mint rendszer. A strukturalista iskolák. A generatív grammatika. A társasnyelvészet (szociolingvisztika). Egyéb nyelvészeti irányzatok (pszicholingvisztika, kognitív nyelvészet, matematikai nyelvészet stb.).

A tudomány, a tudományos megismerés és a tudományos kutatás fogalma. A társadalomkutatás fogalma, feladatai, módzatai.

A társadalomkutatás alapjai. A tudományos kutatás általános elvei. A szakirodalmi források típusai. bibliográfia adatok és hivatkozások.

A társadalomkutatás történetéről és módszertanáról. A kérdésfelvetés módjai és következményei. A validitás. A megfigyelői paradoxon. Az etikai dilemma.

Tudományos kutatási terv készítése. A kutatás lépései. Mintavétel és általánosíthatóság. Rétegzett (véletlenszerű) minta (kvóta). Kontrollcsoport. A mintavételi eljárás csapdái. Alapkutatás (elméleti) és alkalmazott (gyakorlati) kutatás. Idődimenzió a kutatásban.

Kutatási módszerek. Nem beavatkozó módszerek és beavatkozó módszerek. Változótípusok: függő és független változók.

A tudományos munka fogalma, felépítése, módszertani követelményei. A tudományos stílus jellemzői. A tudományos munka szerkezeti és tartalmi felépítése. A tudományos munka technikai kivitelezése. A nyomdai előkészítés folyamata.

Мета дисципліни – є ознайомлення студентів з основами теорії мови, з системою лінгвістичних понять і термінів, з основними методами дослідження мови, а також підготувати їх до свідомого засвоєння рідної та іноземних мов; представлення сучасних тенденцій лінгвістичних досліджень, введення у дослідження сучасних лінгвістичних проблем; студенти повинні ознайомитись і засвоїти основи та загальні принципи наукових досліджень

Результати навчання (компетентності)

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

Здатність аналізувати мовні одиниці на основі відповідних лінгвістичних методів.

Здатність розуміти мову як особливу знакову систему, її природу

та функції, генетичну і структурну типологію мов світу; фонетичний, лексичний, граматичний та інші рівні мови; Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань. Вміє інтерпретувати особливості явищ української, угорської та англійської мов, їх мовну типологічну вбудованість; Орієнтування в методології наукового дослідження. здійснювати теоретичні та експериментальні дослідження з лінгвістики; складання плану наукових досліджень; вибір відповідних методів дослідження; складання анкет для опитувань та інтерв'ю відповідно до наукових критерій; формулювати тему, мету, завдання дослідження, визначати його новизну, актуальність та можливості практичного використання його матеріалів; володіти галузевою науковою термінологією та використовувати її у науковому дослідженні; користуватися фаховою науковою літературою і лексикографічними матеріалами; використовувати сучасні комп'ютерні технології для виконання науково-дослідних робіт з лінгвістики; здійснювати наукове дослідження з літературознавства, володіти галузевою науковою термінологією та використовувати її у науковому дослідженні; готувати різні жанри наукових досліджень до друку.

Тематика дисципліни

Загальні питання мовознавства. Мовознавство як наука. Розділи мовознавства. Зв'язок мовознавства з іншими науками. Подібність та відмінності між системами спілкування тварин та людей. Методи дослідження мови. Система мови. Функції мови. Діалектична єдність мови й мислення, мови й мовлення. Природні й штучні мови. Видатні українські й зарубіжні мовознавці. Природа, сутність, функції та будова мови. Мова як знакова система. Мова і мислення. Мова і мовлення. Проблема походження мови. Соціальна природа мови. Теорії засвоєння мови. Теорія мовленнєвого акту Остіна (Austin). Основні теорії походження мови: соціальні та біологічні. Розвиток і функціонування мов у різні історичні епохи. Закономірності розвитку мов: екстралінгвальні та інтралінгвальні чинники. Мовні зміни та причини їх виникнення. Мовні контакти. Фонетика та фонологія. Лексика і фразеологія. Лексикологія як наука, її розділи. Лексичне значення. Фразеологія. Фразеологія. Лексикографія. Граматика. Граматичне значення. Граматичні категорії. Розділи граматики. Граматичне значення. Морфема і словоформа. Частини мови.

Мовна типологія. Класифікація мов. Типологічна класифікація мов. Основні класифікації мов світу. Генетична класифікація мов світу. Морфологічна класифікація мов світу.

Давньогрецька та римська традиції: традиційна описувальна лінгвістика. Історично-порівняльне

	<p>мовознавство. Нові граматики. Ф. де Сосюра та структуралізм. Мова як система. Основні школи та представники структуралізму. Генеративна граMATика. Соціальна лінгвістика (соціолінгвістика). Інші мовні напрями (психолінгвістика, когнітивна лінгвістика, математична лінгвістика тощо)</p> <p>Наука і наукове дослідження. Особливості сучасної науки. Можливості підвищення ефективності науки.</p> <p>Поняття і категорії науки, наукового пізнання та наукового дослідження. Поняття, завдання та методи наукових досліджень. Основи наукових досліджень. Загальні принципи наукових досліджень. Інформаційне забезпечення наукової діяльності. Методологія наукового дослідження. Методи науково-пошукової діяльності. Літературне оформлення і апробація результатів наукової роботи.</p> <p>Загальні питання наукових досліджень, теоретичні принципи їх організації.</p> <p>Методика лінгвістичних досліджень. Основні методологічні принципи наукових досліджень. Методи і процедури (методики) лінгвістичного аналізу. Загальнонаукові і конкретно-наукові методи лінгвістичного аналізу.</p> <p>Використання комп'ютера в лінгвістичних дослідженнях. Теоретичні й прикладні види лінгвістичних досліджень. Етапи виконання лінгвістичного дослідження. Планування процесу наукового дослідження.</p> <p>Послідовність пошуку наукової інформації по темі дослідження. Критерії відбору і обробки матеріалу. Розробка конкретних дослідницьких методик. Вимоги до змісту лінгвістичного та літературознавчого наукового дослідження.</p> <p>Підготовка наукових матеріалів до друку. Види і жанри наукових студентських досліджень.</p>
<p>A tantárgy teljesítésének és értékelésének feltételei</p> <p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>A gyakorlati munkákkal elkészítésével megszerezhető maximálisan 40 pont.</p> <p>A vizsgán megszerezhető 60 pont. A vizsgatételek három vizsgakérdésből állnak: – nyelvtudományi kérdés 30 pont – kutatómódszertani kérdés 30 pont – gyakorlati munkákkal a szorgalmi időszakban megszerzett pontok 40 pont.</p> <p>За практичні завдання можна отримати максимум 40 балів. На іспиті – 60 балів.</p> <p>Екзаменаційні білети складаються з трьох екзаменаційних питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - питання з мовознавства – 30 балів - питання з методології дослідження – 30 балів - бали за практичні завдання – 40 балів

<p>A tantárggyal kapcsolatos egyéb tudnivalók, követelmények</p> <p>Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічна та програмна забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>A tantárgyhoz kapcsolódó online felület: Технічне забезпечення: Classroom дисципліни Google Classroom: бsyizy3 illetve nq53ydv</p>
<p>A tantárgy alapvető irodalma és digitális segédanyagok</p> <p>Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси</p>	<p>I. О. Голубовська ред.Ю Вступ до мовознавства : підручник Київ : ВЦ «Академія», 2016.</p> <p>М. П. Кочерган: Вступ до мовознавства. Київ, Видавничий центр “Академія”, 2014. https://westudents.com.ua/knigi/66-vstup-do-movoznavstva-kochergan-mp-.html</p> <p>О. В. Колесников: Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ «Центр учбової літератури», 2011.</p> <p>Kenesei István (szerk.) A nyelv és a nyelvek. Budapest: Akadémiai Kiadó. 2012.</p> <p>Kálmán László–Trón Viktor: Bevezetés a nyelvtudományba. Második, bővített kiadás. Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához XLVIII. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2007. http://budling.hu/~kalman/course/bevezetes/kalmanTron.pdf</p> <p>Crystal, David: A nyelv enciklopédiája. Budapest, Osiris Kiadó 2003.</p> <p>Robins, Robert Henry: A nyelvészet rövid története. Osiris Kiadó – Tinta Kiadó, Bp., 1999.</p> <p>Husztai Iлона szerk.: A nyelvpedagógia kutatás alapjai. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász, 2014</p> <p>Lengyelne Molnár Tünde: Kutatástervezés. Eger: Eszterházy Károly Főiskola 2013 http://mek.oszk.hu/14400/14492/pdf/14492.pdf</p> <p>Fóris Ágota: Kutatásról nyelvészeknek. Bevezetés a tudományos kutatás módszertanába. Nemzeti Tankönyvkiadó RT. 2008. https://www.etk.pte.hu/protected/OktatasiAnyagok/%21Palyazati/sport/Kutatasmodszeran_e.pdf</p>